

ЗМІСТ

Використані скорочення	17
Передмова	18

ВСТУП ДО ПАТОМОРФОЛОГІЇ (проф. В.О. Туманський)	19
Предмет і завдання патоморфології	20
Термінологія для вивчення патоморфології	21
Основні етапи розвитку патологічної анатомії	23
Макроморфологічний етап розвитку патологічної анатомії	23
Мікроскопічний етап розвитку патологічної анатомії	26
Молекулярно-генетичний етап розвитку патологічної анатомії	37
Методи патолого-анатомічної діагностики	40
Біопсія	41
Патолого-анатомічне дослідження операційного матеріалу	44
Патолого-анатомічне дослідження акушерсько-гінекологічного матеріалу	44
Експериментальне відтворення хвороби	45
Патолого-анатомічний розтин (аутопсія)	45
Методики патоморфологічного дослідження	46
Макроскопічне дослідження	46
Методики світлової мікроскопії	47
Комп'ютерна морфометрія та цитоспектрофотометрія	49
Електронна мікроскопія	50
Радіоаутографія	52
Молекулярно-генетичні методики	52

ЗАГАЛЬНА ПАТОМОРФОЛОГІЯ (проф. В.О. Туманський)	55
Типові загальнопатологічні процеси	56
Розділ 1. Клітинні дистрофії	57
Морфологія клітинних дистрофій	58
Гіаліново-краплинна дистрофія	58
Гідропічна дистрофія	59
Жирова дистрофія клітин	60
Розділ 2. Молекулярно-ультраструктурна патологія клітин	63
Типові ультраструктурні зміни клітин при їх ушкодженні	64
Патологічні зміни структури ядра	64
Патологія внутрішньоклітинного синтезу, молекулярної модифікації, транспортування й розподілу макромолекул	66
Патологія цитоскелета і її наслідки	68
Патологічні зміни ультраструктури мітохондрій і їх наслідки	69
Молекулярно-ультраструктурна патологія лізосом і внутрішньоклітинної деградації макромолекул	71
Ушкодження цитоплазматичної мембрани і їх наслідки	72

Хвороби, асоційовані з патологією клітинних органел	75
Генетично зумовлена патологія цитоскелета клітин	75
Спадкові захворювання, асоційовані з патологією мітохондрій	76
Спадкові хвороби, асоційовані з патологією лізосом	77
Спадкові захворювання, асоційовані з патологією інтегринів і десмосом	78
Хвороби, асоційовані з патологією пероксисом	78
Розділ 3. Патоморфологія накопичення складних білків та ліпідів	78
Гіаліноз	79
Гіаліноз клапанів серця й аорти у хворих на ревматизм	79
Гіаліноз судин	81
Системний гіаліноз артеріол в осіб із гіпертонічною хворобою	81
Гіаліноз капілярів і клубочків нирок при гломерулонефриті	82
Локальний гіаліноз у фіналі запалення у вогнищі зруйнованих тканин	82
Патоморфологія накопичення і зменшення ліпідів та адипоцитів	82
Ожиріння організму	84
Виснаження організму	85
Розділ 4. Патоморфологічні прояви кумуляції продуктів порушеного	
метаболізму.	86
Розлади обміну заліза й метаболізму гемоглобіногенних пігментів	86
Порушення обміну й деградації гемоглобіногенних пігментів	87
Феритин	87
Гемосидерин	88
Білірубін і патоморфологічні прояви порушення його метаболізму	90
Гематоїдин	94
Гематини	94
Порфірини	94
Патоморфологічні прояви порушення утворення меланіну	95
Патоморфологічні прояви порушення обміну нуклеопротейдів	96
Патоморфологічні прояви порушення обміну міді	96
Звапніння (кальциноз) тканин	97
Утворення каменів в органах	98
Розділ 5. Селективна загибель спеціалізованих клітин	100
Некроз клітини	102
Патогенно-індукований апоптоз	107
Селективна загибель клітин, індукована імунною системою	109
Імуноклітинне знищення клітин	109
Фагоцитоз	110
Імуноклітинний кілінг	110
Руйнування клітин активованим комплементом	112
Розділ 6. Патоморфологія органної недостатності	113
Селективне руйнування спеціалізованих мікроструктур органа	113
Некроз органа	115
Органна недостатність при поширеному фіброзі та цирозі органа	121
Органна недостатність при атрофії органа унаслідок стійкого збільшення об'єму його порожнин	122

Органна недостатність при ушкодженні органа крововиливом, пухлиною, запальним процесом, грибами та паразитами	123
Розділ 7. Основи танатології	124
Народження і смерть людини	124
Основи танатогенезу	125
Основні причини біологічної смерті	128
Ознаки біологічної смерті, трупні зміни	129
Розділ 8. Порушення іонно-осмотичного та водного балансу, кислотно-основного стану	131
Фізіологічні параметри іонно-осмотичного балансу та кислотно-основного стану	131
Наслідки порушення осмоляльності й осмолярності	132
Наслідки порушень балансу іонів натрію, калію та кальцію	134
Наслідки порушення кислотно-основного стану	137
Порушення балансу тканинної рідини	138
Набряк тканини й органів	139
Гострий набряк легенів	140
Набухання та набряк головного мозку	142
Системні набряки організму	143
Розділ 9. Порушення крово- та лімфообігу	144
Гострі системні розлади кровообігу	145
Порушення кровообігу при гострій аритмії та гострій серцевій (міокардіальній) недостатності	146
Порушення кровообігу при шоку та їх наслідки	147
Системні розлади кровообігу при хронічній серцевій недостатності та декомпенсації серцевої діяльності	150
Регіонарні розлади кровообігу	153
Місцеве венозне повнокрів'я (венозна гіперемія)	153
Недокрів'я (ішемія)	154
Місцеве артеріальне повнокрів'я (артеріальна гіперемія)	155
Плазморагія	155
Кровотеча (геморагія) та крововилив	156
Порушення утворення й обігу лімфи	158
Розділ 10. Порушення гемостазу, емболія	159
Геморагічний синдром	159
Тромбоз	160
Тромбогеморагічний синдром	164
Геморагічні розлади у новонароджених	168
Емболія: класифікація, патогенез і танатогенез	169
Тромбоемболія легеневої артерії	170
Повітряна (газова) емболія	171
Жирова емболія	173
Амніотична емболія	174
Розділ 11. Запалення	175
Ексудативне запалення	179

Особливості запалення в пренатальний період, у новонароджених і дітей	184
Проліферативне (продуктивне) запалення	185
Банальне проліферативне запалення	185
Продуктивне запалення з утворенням поліпа	186
Продуктивне запалення з утворенням гострокінцевих кондилом	186
Продуктивне запалення навколо тварин-паразитів	187
Інтерстиційне продуктивне запалення	188
Гранульоматозне запалення	189
Специфічне проліферативне запалення	192
Специфічне запалення, спричинене мікобактерією туберкульозу	193
Специфічне запалення, спричинене блідою трепонемою	194
Специфічне запалення мікотичного генезу	194
Специфічне запалення, зумовлене клібсієлою риносклероми	194
Специфічне запалення, спричинене мікобактерією лепри	195
Розділ 12. Імунопатологічні процеси	195
Молекулярно-патоморфологічні основи імунної відповіді	195
Імунна система у пренатальний і постнатальний період	199
Патологія імунних процесів	200
Амілоїдоз	200
Реакції гіперчутливості	203
I тип (негайна реакціозна гіперчутливість)	204
II тип (антитіло-опосередкована гіперчутливість)	205
III тип (імунокомплексна гіперчутливість)	206
IV тип (сповільнена гіперчутливість)	208
Реакції відторгнення трансплантованої нирки	209
Імунна недостатність	210
Первинна імунна недостатність	210
Первинна (вроджена) тимомегалія	211
Вторинна імунна недостатність	212
Аутоімунні захворювання	213
Розділ 13. Регенерація	216
Фізіологічна регенерація	216
Мітотичний поділ клітин	217
Диференціювання нових клітинних поколінь	220
Репаративна регенерація	221
Особливості репаративної регенерації спеціалізованих клітин	221
Дисрегенерація	227
Відновлення ушкоджених органів	228
Варіанти репаративної регенерації органів	230
Розділ 14. Компенсаторно-приспосувальні процеси	234
Структурні основи фізіологічної адаптації органів і клітин	235
Морфологія процесів акомодатції клітин	236
Морфологія компенсаторно-приспосувальних змін органів	237
Фази розвитку компенсаторно-приспосувальних змін органів	239
Порушення адаптаційних процесів на рівні організму	241

Розділ 15. Вступ до онкоморфології	242
Онкогенез	243
Молекулярно-генетичні механізми появи перших пухлинних клітин	244
Епігенетичні механізми онкогенезу	244
Генетичні механізми онкогенезу	245
Підтримка інтенсивного поділу нових поколінь пухлинних клітин	246
Поліклональне прогресування нових поколінь пухлинних клітин	247
Анатомо-мікроскопічні особливості пухлини	247
Морфологічна характеристика основних етапів розвитку злоякісної пухлини	251
Патоморфологічна класифікація пухлин	256
Розділ 16. Епітеліальні органонеспецифічні пухлини	257
Доброякісні епітеліальні пухлини	257
Пухлини з простого покривного (перехідного або багаточарового плоского) епітелію	257
Пухлини зі спеціалізованого (залозистого або покривного) епітелію	257
Злоякісні епітеліальні пухлини	258
Розділ 17. Пухлини м'яких та інших тканин (проф. В.О. Туманський, д-р мед. наук С.І. Тертишний)	262
Доброякісні та злоякісні неепітеліальні (мезенхімальні) пухлини	262
Пухлини фібробластичного, міофібробластичного та фіброгістіоцитного генезу	263
Пухлини з жирової тканини	265
Пухлини з м'язової тканини	266
Пухлини з судин	268
Кісткоутворювальні пухлини (проф. В.О. Туманський)	269
Хрящоутворювальні пухлини	271
Меланоцитарні пухлини	273
Апудоми	274
Розділ 18. Пухлини нервової системи й оболон мозку, тератоми (проф. В.О. Туманський)	276
Пухлини центральної нервової системи	276
Нейроепітеліальні пухлини	276
Астрогліальні пухлини	276
Олігодендрогліальні пухлини	278
Епендимні пухлини	278
Нейрональні та змішані нейронально-гліальні пухлини	279
Менінгеальні пухлини	279
Пухлини черепних і параспінальних нервів	280
Тератоми	280
Розділ 19. Особливості пухлин дитячого віку (проф. В.О. Туманський)	282
Ембріональні пухлини	283
Ембріональні пухлини м'яких тканин	284
Інші ембріональні пухлини	285
Герміногенні пухлини	285
Пухлини «дорослого» типу	287

СПЕЦІАЛЬНА ПАТОМОРФОЛОГІЯ	289
Розділ 20. Анемії (доц. О.А. Омельченко)	290
Анемії внаслідок крововтрати (постгеморагічні)	292
Анемії внаслідок порушення кровотворення	293
Анемії внаслідок підвищеного кроворуйнування (гемолітичні)	297
Розділ 21. Пухлини гематопоетичної та лімфопроліферативної тканини <i>(проф. І.С. Шпонька)</i>	300
Пухлини лімфоїдного походження	305
Лімфома Ходжкіна	310
Пухлини з попередників Т- і В-лімфоцитів	313
Зрілі В-клітинні пухлини	314
Дифузна В-клітинна великоклітинна лімфома	315
Лімфома Беркітта	316
Фолікулярна лімфома	318
Плазмоклітинні пухлини	319
Плазмоклітинна міелома	319
Лімфома з клітин мантії	321
Лімфома маргінальної зони	321
Зрілі Т- та НК-клітинні пухлини	322
Периферична Т-клітинна лімфома, неспецифікована	322
Ангіоімунобластна Т-клітинна лімфома	322
Анапластична ALK-позитивна великоклітинна лімфома	323
Грибоподібний мікоз	324
Пухлини міелоїдного генезу	324
Гострий міелоїдний лейкоз	325
Мієлодиспластичні синдроми	327
Хронічні мієлопроліферативні захворювання	329
Хронічний мієлоцитарний лейкоз	329
Пухлини з гістіоцитних і дендритичних клітин	330
Розділ 22. Атеросклероз та артеріосклероз. Ішемічна хвороба серця <i>(проф. В.П. Терещенко)</i>	331
Розділ 23. Гіпертензія та артеріолосклероз. Гіпертонічна хвороба та симптоматичні гіпертензії <i>(проф. В.П. Терещенко)</i>	342
Есенціальна гіпертензія (гіпертонічна хвороба) та вторинна (симптоматична) гіпертензія	342
Розділ 24. Системні захворювання сполучної тканини з аутоімунізацією <i>(проф. І.В. Сорокіна)</i>	347
Ревматизм	348
Системний червоний вовчак	353
Ревматоїдний артрит	357
Системна склеродермія	359
Дерматоміозит	360
Хвороба Бехтерева	362
Розділ 25. Системні васкуліти (проф. В.П. Терещенко)	363
Вузликівий періартеріїт	364

Артеріїт (синдром) Такаюсу	366
Скросневий (гігантоклітинний) артеріїт	366
Гранульоматоз Вегенера	367
Облітераційний тромбангіїт	367
Хвороба Кавасаки	367
Пурпура Шенляйна—Геноха	368
Ревматоїдний васкуліт	368
Хвороба і синдром Рейно	368
Розділ 26. Хвороби ендокарда та міокарда (проф. В.П. Терещенко)	369
Кардіоміопатії	369
Первинні кардіоміопатії	370
Дилатаційна кардіоміопатія	370
Гіпертрофічна кардіоміопатія	371
Рестриктивна кардіоміопатія	372
Вторинні кардіоміопатії	373
Ураження ендокарда	375
Неспецифічний інфекційний (септичний) ендокардит	376
Неінфекційний тромбендокардит	378
Міокардити	378
Набуті вади серця	381
Розділ 27. Хвороби нервової системи (проф. В.О. Туманський)	382
Хвороби центральної нервової системи	382
Цереброваскулярні хвороби	383
Особливості церебральних судин і мозкового кровообігу	383
Судинно-дисциркуляторні енцефалопатії	384
Інфаркт головного мозку	387
Крововилив у мозок	390
Ускладнення та причини смерті при цереброваскулярних хворобах	394
Постреанімаційна енцефалопатія та синдром смерті мозку	395
Постреанімаційна енцефалопатія	395
Синдром смерті мозку	401
Нейродегенеративні (нейродистрофічні) захворювання	404
Хвороба Альцгеймера	405
Демієлінізувальні захворювання	407
Розсіяний склероз	407
Бічний аміотрофічний склероз	409
Хвороби периферичної нервової системи	412
Неврити (нейропатії)	412
Розділ 28. Захворювання органів дихання (проф. С.Г. Гичка, доц. В.А. Діброва)	415
Гострий бронхіт	416
Гострий бронхіоліт	417
Гострі запальні захворювання легенів	418
Пневмонії	418
Абсцес легенів	422
Гангрена легенів	423

Хронічні дифузні ураження легенів	424
Хронічні обструктивні захворювання легенів	425
Хронічний бронхіт	425
Хронічна обструктивна емфізема	426
Бронхоектази та бронхоектатична хвороба	427
Бронхіальна астма	428
Інтерстиційні захворювання легенів	429
Гострі інтерстиційні захворювання легенів	429
Респіраторний дистрес-синдром дорослих	430
Хронічні інтерстиційні захворювання легенів	430
Фіброзивний альвеоліт	431
Пухлини бронхів і легенів	432
Рак легені	432
Розділ 29. Патологія зубощелепної системи та органів ротової	
порожнини (<i>проф. Ю.О. Поспішил, доц. В.І. Вовк</i>)	434
Морфологічні особливості органів зубощелепної системи та ротової	
порожнини	434
Ротова порожнина	434
Будова та розвиток зубів	435
Язик	441
Слинні залози	442
Вади розвитку обличчя, шиї й органів ротової порожнини	443
Системні вроджені вади м'яких тканин і кісток обличчя	443
Вади розвитку окремих анатомічних структур щелепно-лицевої ділянки	445
Вади розвитку зубів	446
Зубощелепні аномалії	448
Хвороби твердих тканин зуба	450
Карієс	450
Некаріозні ураження	454
Клиноподібні дефекти	454
Флюороз	454
Ерозії зубів	454
Кислотний некроз твердих тканин зубів	455
Хвороби пульпи та періапикальних тканин зуба	455
Реактивні зміни пульпи	455
Пульпіт	456
Гострий пульпіт	456
Хронічний пульпіт	457
Періодонтит	458
Гострий періодонтит	459
Хронічний періодонтит	459
Хвороби пародонту	462
Гінгівіт	462
Зубні відкладення	463
Пародонтит	463
Пародонтоз	465

Ідіопатичний прогресивний пародонтоліз	465
Пародонтоми	465
Епуліс	466
Фіброматоз ясен	467
Хвороби щелеп	467
Запальні захворювання щелеп	467
Кісти щелепних кісток	468
Пухлиноподібні захворювання	470
Пухлини	471
Неодонтогенні пухлини	471
Одонтогенні пухлини	472
Хвороби слинних залоз	476
Сіалоаденіт	476
Слинокам'яна хвороба	477
Кісти слинних залоз	477
Пухлини	478
Пухлиноподібні захворювання	481
Хвороби губ, язика, м'яких тканин ротової порожнини	481
Хейліт	481
Глосит	483
Стоматит	484
Передпухлинні зміни	485
Пухлини губ, язика, м'яких тканин ротової порожнини	487
Стоматологічні прояви інших захворювань	490
Розділ 30. Хвороби стравоходу, шлунка та кишок (<i>проф. Л.В. Дегтярьова</i>)	493
Хвороби стравоходу	493
Ахалазія кардії	494
Езофагоспазм	495
Дивертикули стравоходу	495
Розриви слизової оболонки (синдром Меллорі—Вейсса)	497
Варикозне розширення вен стравоходу	497
Езофагіт	498
Гастроезофагальна рефлюксна хвороба	499
Стравохід Барретта	500
Пухлини стравоходу	500
Хвороби шлунка	503
Гастрити	504
Гострий гастрит	505
Хронічний гастрит	505
Виразкова хвороба	510
Симптоматичні виразки	517
Пухлини шлунка	518
Хвороби кишок	525
Ентероколіти	525
Синдром мальабсорбції	527
Ідіопатичні запальні захворювання кишок	529

Пухлини тонкої та товстої кишки	534
Апендицит	539
Розділ 31. Захворювання печінки, жовчного міхура та підшлункової залози (проф. В.Д. Марковський)	542
Хвороби печінки	542
Масивний/субмасивний цироз печінки	543
Гепатози	545
Жировий гепатоз	545
Гепатити	546
Вірусні гепатити	549
Алкогольне ураження печінки	556
Алкогольний гепатит	556
Медикаментозний гепатит	558
Аутоімунний гепатит	558
Цироз печінки	559
Пухлини печінки	564
Хвороби жовчного міхура	567
Пухлини жовчного міхура	568
Хвороби підшлункової залози	568
Гострий панкреатит	568
Хронічний панкреатит	569
Рак підшлункової залози	570
Розділ 32. Хвороби ендокринної системи (проф. Г.І. Губіна-Вакулик)	570
Гіпоталамо-гіпофізарні порушення	571
Патологія надниркових залоз	572
Захворювання щитоподібної залози	573
Патологія ендокринного апарату підшлункової залози	575
Розділ 33. Захворювання чоловічої та жіночої статевих систем (проф. В.О. Ситнікова, проф. І.С. Давиденко)	577
Захворювання чоловічих статевих органів	577
Захворювання жіночої статевої системи	579
Розділ 34. Захворювання молочної залози (проф. В.О. Ситнікова, проф. І.С. Давиденко)	583
Непухлинні захворювання молочної залози	583
Фіброкістозна хвороба	584
Гінекомастія	585
Мастит	585
Пухлинні захворювання молочної залози	586
Рак молочної залози	588
Розділ 35. Хвороби нирок (проф. О.О. Дядик)	589
Гломерулопатії	591
Гломерулонефрит	591
Гломерулопатія з мінімальними змінами	599
Амілоїдоз нирок	600
Діабетична нефропатія та печінковий гломерулосклероз	601
Тубулопатії	602

Хронічні тубулопатії	605
Інтерстиційні (проміжні) нефрити	605
Гнійний інтерстиційний нефрит (піелонефрит)	605
Тубулоінтерстиційні, або негнійні інтерстиційні нефрити	606
Полікістоз нирок	607
Розділ 36. Захворювання кістково-м'язової системи (проф. А.М. Романюк)	608
Хвороби кісткової системи	608
Захворювання суглобів	613
Дегенеративно-дистрофічні ураження суглобів	614
Остеоартрити	617
Хвороби скелетних м'язів	618
Розділ 37. Патологія вагітності, післяпологового періоду та плаценти (проф. О.С. Решетнікова)	621
Аборт	621
Ектопічна вагітність	622
ОРН-гестози	623
Трофобластична хвороба	625
Хоріонепітеліома (хоріонкарцинома)	626
Патологія плаценти	627
Пре- та перинатальна патологія	634
Затримка внутрішньоутробного розвитку плода	635
Пологова травма	637
Порушення мозкового кровообігу плода й новонародженого	639
Гемолітична хвороба новонароджених	640
Геморагічна хвороба новонароджених	642
Пневмопатії	643
Ателектази новонароджених	644
Набряково-геморагічний синдром	645
Гіалінові мембрани легенів	645
Масивна аспірація навколоплідного вмісту	646
Асфіксія (пре- й інтранатальна)	646
Внутрішньоутробні інфекції: морфологічні прояви	648
Уроджена краснуха	649
Вроджена цитомегаловірусна інфекція	649
Вроджений токсоплазмоз	650
Внутрішньоутробна герпетична інфекція	651
Патологічна анатомія неінфекційних фетопатій	652
Морфологічна характеристика вроджених вад розвитку	654
Найважливіші вади розвитку	655
Розділ 38. Захворювання, зумовлені харчуванням (проф. І.В. Сорокіна, доц. О.М. Плітень)	657
Аліментарна дистрофія	660
Енергетична та білкова недостатність харчування	661
Хвороби, що виникають при нестачі жирів у харчуванні	664
Хвороби, що виникають при нестачі вуглеводів у харчуванні	665
Енергетична надмірність харчування й ожиріння	665

Вплив надмірного білкового харчування на організм	665
Вплив надлишку жиру на організм	665
Хвороби при надлишку вуглеводів у харчуванні	666
Аліментарні захворювання, зумовлені надмірним харчуванням	666
Гіповітамінози, авітамінози та гіпервітамінози	669
Гіповітаміноз, авітаміноз D	671
Гіпервітаміноз D	679
Гіповітаміноз, авітаміноз C	680
Гіповітаміноз, авітаміноз A	682
Гіпервітаміноз A	683
Розлади надходження вітамінів групи B	684
Недостатність вітаміну B ₁	684
Гіпервітаміноз B ₁	685
Гіповітаміноз, авітаміноз B ₂	685
Гіповітаміноз, авітаміноз B ₃	686
Гіповітаміноз, авітаміноз B ₆	687
Гіповітаміноз, авітаміноз B ₁₂	688
Гіповітаміноз, авітаміноз E	688
Розділ 39. Професійні захворювання (проф. В.Д. Марковський, канд. мед. наук М.С. Мирошниченко)	689
Професійні захворювання, що спричиняються дією хімічних чинників	692
Отруєння ртуттю	694
Отруєння свинцем	696
Отруєння марганцем	697
Отруєння миш'яком	698
Професійні захворювання, що спричиняються дією промислових аерозолів (пневмоконіози)	699
Силікоз	701
Силікатози	704
Азбестоз	704
Талькоз	706
Слюдяний пневмоконіоз	707
Металоконіози	707
Сидероз	707
Алюмініоз	708
Бериліоз	708
Карбоконіози	710
Антракоз	710
Пневмоконіози від змішаного пилу	711
Пневмоконіози від органічного пилу	711
Професійні захворювання, що спричиняються дією фізичних чинників	712
Висотна хвороба	712
Контузія	713
Повітряна або газова емболія	714
Кесонна (декомпресійна) хвороба	715
Хвороби внаслідок дії виробничого шуму (шумова хвороба)	716

Хвороби внаслідок дії вібрацій (вібраційна хвороба)	716
Хвороби від температурних дій	718
Ураження електричним струмом	721
Хвороби, зумовлені електромагнітним випромінюванням	725
Хвороби, що спричиняються дією електромагнітних хвиль діапазону радіочастот	725
Ушкодження, спричинені дією ультрафіолетового випромінювання	726
Хвороби внаслідок впливу іонізуювального випромінювання (променева хвороба)	727
Професійні хвороби, що спричиняються перенапруженням	730
Професійні захворювання, зумовлені впливом біологічних факторів	731
Ятрогенна лікарська патологія	732
Розділ 40. Інфекційні та паразитарні хвороби	733
Загальні поняття інфекційної патології людини (<i>д-р мед. наук А.О. Гаврилюк</i>)	733
Класифікація інфекційних хвороб	736
Кишкові інфекційні хвороби	738
Черевний тиф	738
Паратиф А та В	744
Сальмонельоз	744
Шигельоз	748
Кампілобактерний ентероколіт	755
Єрсиніоз	756
Псевдотуберкульоз	757
Кишковий єрсиніоз	758
Стафілококовий ентероколіт	759
Кишкова колі-інфекція	760
Вірусний ентерит і діарея	761
Вірусні повітряно-краплинні інфекції (<i>проф. А.М. Романюк</i>)	762
Грип	762
Парагрип	767
Респіраторно-синцитійна інфекція	768
Аденовірусна інфекція	769
ВІЛ-інфекція та синдром набутого імунodefіциту (<i>проф. І.Ю. Олійник</i>)	770
Клініко-морфологічна характеристика найважливіших опортуністичних інфекцій	777
Клініко-морфологічна характеристика інших ускладнень ВІЛ/СНІД	781
Сказ (<i>доц. О.В. Федорченко</i>)	783
Рикетсіози (<i>проф. І.Ю. Олійник</i>)	785
Епідемічний висипний тиф	785
Хвороба Брілля—Цинсера	789
Інфекційні захворювання мозку (<i>доц. О.В. Федорченко</i>)	790
Кліщовий енцефаліт	790
Пріонові інфекції	794
Хвороба Крейтцфельдта—Якоба	798
Хвороба куру	799
Синдром Герстмана—Штраусслера—Шейнкера	800

Синдром фатального сімейного безсоння	800
Хвороба Альперса	801
Спонгіоформний міозит із пріон-асоційованими включеннями	801
Дитячі інфекції (<i>д-р мед. наук А.О. Гаврилюк, доц. О.В. Федорченко</i>)	802
Кір	802
Епідемічний паротит	807
Інфекційний мононуклеоз	809
Поліомієліт	812
Вітряна віспа	815
Краснуха	818
Кашлюк	819
Дифтерія	822
Скарлатина	827
Менінгококова інфекція	830
Туберкульоз (<i>д-р мед. наук А.О. Гаврилюк, доц. О.В. Федорченко</i>)	833
Первинний туберкульоз	838
Гематогенний туберкульоз	841
Вторинний туберкульоз	846
Сепсис (<i>проф. І.Ю. Олійник</i>)	851
Особливо небезпечні (конвекційні, карантинні) інфекції (<i>проф. А.М. Романюк</i>)	866
Чума	866
Туляремія	872
Сибірка	878
Холера	885
Сифіліс (<i>проф. І.Ю. Олійник</i>)	890
Вроджений сифіліс	902
Хвороби, збудниками яких є найпростіші та гельмінти (<i>доц. О.В. Федорченко</i>)	907
Малярія	907
Балантидіаз	911
Амебіаз	913
Трихінельоз	918
Ехінококоз	921
Цистицеркоз	924
Опісторхоз	926
Шистосомоз	927
Мікози (<i>д-р мед. наук А.О. Гаврилюк</i>)	928
Дермато мікози	928
Вісцеральні мікози	930
Актиномікоз	930
Кандидоз	933
Бластомікоз	934
Аспергільоз	934